

Akavan kasvuohjelmat

Elinkeinopoliittinen ohjelma 2019

Sisällys

1. Akavalaisen elinkeinopolitiikan tavoite	1
Akava painottaa kasvun ja työllisyyden eväitä elinkeinopolitiikassa	1
2. Innovaatiopolitiikka on tulevaisuuden elinkeinopolitiikan keskeinen osa	2
Tutkimusinfrastruktuuri ja t&k-panostukset nousuun	2
Yrityksiä kannustetaan innovaatioihin	2
Korkeakoulujen uudistaminen tukee elinkeinopolitiikkaa	3
3. Teollisuus ja palvelut uudistuvat	3
Verotuksella luodaan kilpailukykyä	4
Kasvupolitiikan merkitys korostuu	4
Julkisten palveluiden tuottamista uudistetaan	4
Toimiva infrastruktuuri on elinkeinopolitiikan selkäranka	5
Ulkomaisista investoinneista kasvua	5
Pääomamarkkinoista tukea kasvuille	5
Kansainvälisestä kaupasta kasvua	6
4. Yrittäjyys luo kasvua ja työpaikkoja	6
Yrittäjäksi ryhtymisen kannustaminen ja yrittäjyyskasvatus tehokkaammin	6
Yrittäjän verotus kannustavammaksi	7
Yrittäjän sosiaaliturva paremmaksi	7
Yrittäjien hallinnollista taakkaa on vähennettävä	7
Julkiset hankinnat pientenkin yritysten ulottuville	8
Yrittäjiä kannustetaan kasvuun ja kansainvälistymiseen	8
5. Energiapolitiikalla kilpailukykyä	8
Energiantuotannon monipuolisuus ja kustannustehokkuus ovat kilpailukykytekijä	9

1. Akavalaisen elinkeinopolitiikan tavoite

Akava painottaa kasvun ja työllisyyden eväitä elinkeinopolitiikassa

Tässä ohjelmassa kuvataan Akavan elinkeinopoliittisten linjausten perusta ja yksityiskohtaiset tavoitteet. Elinkeinopolitiikalla mahdollistetaan, että syntyy osaamisintensiivisiä yrityksiä ja työpaikkoja sekä varmistetaan edellytykset yritysten kasvulle ja kansainvälistymiselle. Ohjelman perustavoitteena on lisätä korkean osaamisen avulla Suomen kilpailukykyä, tukea talouskasvua ja ennen kaikkea parantaa työllisyysastetta.

Globaalissa talouden murroksessa arvoketjun muutokset ovat merkinneet sitä, että monet tuotannolliset tehtävät ja palvelut ovat siirtyneet pois Suomesta. Elinkeinopolitiikassa on käynnissä voimakas rakennemuutos. Osin siinä on kyse siirtymästä kohti asiakkaita, mutta monessa tapauksessa myös kustannustasosta. Yhä useammat palvelut ja tuotteet, joita on tarjottu pelkästään kotimarkkinoilla, ovat muuttuneet ja muuttuvat kansainvälisen kaupan kilpailun kohteiksi.

Maailmankaupan ja talouskasvun luonne ovat muuttuneet monin tavoin. Yhä suurempi osa maailmankaupasta koskee aineettomia palveluita ja tuotteita. Digitalisaatio on muuttanut tuotantoa ja palveluita siten, että ne ovat entistä useammin kokonaan sähköisessä muodossa tai hyödyntävät merkittävästi osin sähköisiä elementtejä. Kestävän kilpailuedun saavuttaminen uudessa taloudessa edellyttää sekä uusia toiminta- ja tuotantotapoja että jatkuvaa innovaatiotyötä.

Kolmas suuri murros globaaleissa tuotantotavoissa ja kysynnässä liittyy kasvaviin ympäristöongelmiin ja luonnonvarojen tehokkaaseen käyttöön. Nämä heijastuvat hiilineutraalien energiaratkaisujen ja energiatehokkuuden sekä yleisemmin puhtaan teknologian kysynnän kasvuna. Tämä tarkoittaa suuria haasteita ja mahdollisuuksia suomalaiselle osaamiselle ja sen uudistamiselle. Globaalitalouden murros on otettava huomioon suomalaisessa elinkeinopolitiikassa.

Innovaatiotoimintaan kannustaminen on nostettava entistä selvemmin suomalaisen yhteiskunnan peruspilariksi. Vaikka Suomi on menestynyt kansainvälisessä kilpailussa ja rakentanut yhden maailman parhaista innovointijärjestelmistä, uusien työpaikkojen ja kasvuyritysten luomisessa on yhä vaikeuksia. Panostukset korkeatasoiseen tutkimukseen synnyttävät uutta tietoa, josta kumpuaa uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja. Tärkeää on, että tutkimustulosten siirtämistä ja soveltamista palveluihin ja tuotteisiin kehitetään entistä tehokkaammaksi.

Korkeatasoinen tutkimus vaatii korkeatasoista koulutusjärjestelmää. Lisäksi koulutuksen tuottaman osaamisen hyödyntäminen yritysten innovaatiotoiminnassa on entistäkin tärkeämpää. Korkeakouluilla on merkittävä asema sekä yritysten että osaamisen kasvualustana, mutta myös yrittäjyyskulttuurin luojana ja yrittäjien kouluttajana. Aineettomaan pääoman kasvuun tähtäävässä elinkeinopolitiikassa on erityisen merkittävää, että liiketoimintaosaamista ja innovaatioiden kaupallistamistaitoja parannetaan. Tässä tehtävässä korkeakoulujen kehittämisellä on suuri merkitys.

Kasvua tukevat politiikkatoimet on asetettava etusijalle tulevaisuuden investoinneissa. Yksi tärkeimpiä tavoitteita on, että elinkeinopolitiikkaa uudistetaan jotta se tukee paremmin innovaatioihin perustuvaa yritystoimintaa. Suomen pitkän aikavälin tavoitteeksi on otettava panostus osaamisintensiivisiin yrityksiin.

Olennaista Suomelle on se, kuinka kyetään luomaan yrittäjyyteen kannustava ympäristö vahvojen innovaatiopanostusten rinnalle. Uuden elinkeinopolitiikan on kannustettava yrittäjyyteen ja tuettava yrittäjyyttä. Uusien yritysten toimintaedellytykset ovat tärkeitä, mutta lisäksi

si on luotava olemassa oleville yrityksille suotuisat olot kovempaan kasvuun ja kansainvälistymiseen. Kannustava asenneilmapiiri tukee innovatiivisuuden kehitystä. Tarvitaan myös markkinalähtöisiä kannustimia kuten verotusta, joka tukee uusien ideoiden toteuttamista niin, että niistä syntyy lisäarvoa. Tärkeää on tukea yritysten innovaatiotoimintaa ja niiden mahdollisuutta saada rahoitusta. Elinkeinopolitiikan johtamisen on oltava laaja-alaista, mikä edellyttää kattavaa yhteistyötä valtionhallinnon eri hallinnonalojen ja sidosryhmien kesken.

Korkeaan osaamiseen perustuva arvonnäkökulma on jatkossa entistä vahvemmin suomalaisten yritysten ja yrittäjien keskeisin kilpailuetu sekä kotimaisilla että kansainvälisillä markkinoilla. Osaamisen muodostuu peruskoulutuksesta, tutkimukseen perustuvasta innovaatiotoiminnasta ja uusien ideoiden tuottamisesta. Tulevaisuudessa elinkeinopolitiikan on oltava laaja-alaista ja sen on tuettava markkinaehtoisuutta. Siinä on panostettava entistä voimakkaammin tutkimuksen ja tuotekehityksen hyödyntämiseen toiminnassa, palveluissa ja tuotteissa.

2. Innovaatiopolitiikka on tulevaisuuden elinkeinopolitiikan keskeinen osa

Innovaatiopolitiikan tavoitteena on tarjota edellytykset sekä julkisen että yksityisen sektorin innovaatiotoiminnalle. Innovaatiopolitiikan uudistamisessa on entistä enemmän asetettava painoa eri toimijoiden markkinaehtoiselle uudistumiselle. Innovaatiopolitiikkaa on uudistettava kannustavammaksi ja sen pitää luoda edellytykset innovaatiotoiminnan kasvattamiseen ja kehittämiseen. Innovaatiopolitiikan toimet keskittyvät osaamisen luomiseen ja uudistamiseen, mikä tukee elinkeinopolitiikan kasvutavoitetta.

Tulevaisuudessa yhä suurempi osa kansantalouden kasvusta tuotetaan aineettomilla investoinneilla. Valtaosa tästä muodostuu korkeaan koulutukseen perustuvasta osaamispääomasta. Toimiva innovaatiopolitiikka tarvitsee perustakseen hyvin toimivan koulutus- sekä tutkimus- ja kehittämisjärjestelmän.

Luovassa yhteiskunnassa asenne- ja arvomaailma tukee uuden luomista kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Tämä edellyttää laadukasta koulutusjärjestelmää varhaiskasvatuksesta korkeakouluhin asti. Investoinnit laadukkaaseen koulutukseen luovat innovaatiopolitiikalle lujan perustan. Innovaatioita ja yrittäjyyttä edistävien toimenpiteiden laaja-alaistaminen yli valtionhallinnon rajojen horisontaaliseksi kansalliseksi tavoitteeksi olisi tärkeää. Innovaatioiden onnistunut kaupallistaminen on tie positiiviseen työllisyyskehitykseen. Innovaatioita ja yrittäjyyttä edistävät toimenpiteet on laaja-alaistettava kansalliseksi tavoitteeksi joka ylittää valtionhallinnon rajat. Kun innovaatioita kaupallistetaan onnistuneesti, työllisyys nousee.

Tutkimusinfrastruktuuri ja t&k-panostukset nousuun

Laadukas perustutkimus ja soveltava tutkimus edellyttävät tutkimusinfrastruktuurin uudistamista tutkimus- ja kehitysinvestointien selvää korottamista.

- Kansallisten t&k-panostusten osuus on nostettava yli neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta.
- Julkisten t&k-panostusten osuus on saatettava takaisin tavoitetasolle eli yli yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta kohdentaen rahoitusta erityisesti elinkeinorakenteen muutosta tukeviin kohteisiin.
- Julkisen tutkimusjärjestelmän vaikuttavuutta kehitetään varmistamalla rahoitus ja uudistamalla rakenteita

Yrityksiä kannustetaan innovaatioihin

Markkinaehtoisilla toimenpiteillä on kannustettava yksityistä sektoria lisäämään laajasti tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksia.

- Yritysten panostuksia t&k-hankkeisiin on kannustettava säätämällä t&k-verovähennys pysyväksi.
- On otettava käyttöön aineettomien oikeuksien verokannustin (ns. IPR-boksi) tehdyn selvityksen pohjalta (TEM raportteja 32/2012). Verokannustin toimisi siten, että patenteista, tavaramerkeistä, tekijänoikeuksista ja eräiden muiden oikeuksien lisensioinnista saatavasta rojaltiluosta myönnettäisiin 50 %:n huojennus yhteisöverosta.
- On luotava pk-yrityksille laajempi tuki- ja palvelupolku erilaisten immateriaalioikeuksien hakemisesta aiheutuviin kustannuksiin
- Yritystukien rahoitus- ja palvelujärjestelmää on yksinkertaistettava, ja on luotava selkeät palveluketjut palvelujen joustavoittamiseksi.
- On lisättävä tukea innovaatioiden markkinointipanostuksille kasvun ja kansainvälistymisen tueksi.
- Lisätään uusien innovaatioiden hyödyntämistä julkisissa palveluissa siten, että käynnistetään pilottihankkeita ja uudistetaan julkisia hankintoja.

Korkeakoulujen uudistaminen tukee elinkeinopolitiikkaa

Korkeakoulujärjestelmän uudistamisella on suuri merkitys elinkeinopolitiikalle ja sen uudistumiselle. Korkeakoulujen on tarjottava yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamista kaikissa koulutusohjelmissa.

- Korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen laatua on parannettava kansainvälisen kilpailukyyn kehittämiseksi. Tämä edellyttää korkeakoulujen rahoituksen parantamista globaalisti kilpailukykyiselle tasolle.
- Lisätään korkeakoulujen yhteydessä toimivien yrityshautomoiden määrää ja lisätään yrityshautomoiden ulkopuolista rahoitusta.
- Kehitetään yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin uusia kannusteita tutkimustulosten kaupallistamiseen, sekä yrittäjyyden, laadullisen työllistymisen ja elinkeinoelämän yhteyksille.
- Kehitetään liiketoimintaosaamisen osa-alueita mahdollisimman laajasti eri koulutusohjelmissa, jotta ne vastaavat entistä paremmin työelämän vaatimuksia.
- Kehitetään korkeakoulujen koulutusta, jotta se harjaannuttaa opiskelijoiden kykyä ymmärtää, työskennellä ja tehdä yhteistyötä eri tieteen- ja koulutusalojen asiantuntijoiden kanssa. Kannustetaan korkeakouluja opetuksen kehittämiseksi siten, että opiskelijoilta edellytetään rohkeutta ajatella kriittisesti, haastaa olemassa olevaa, kokeilla erilaisia ratkaisumalleja.

3. Teollisuus ja palvelut uudistuvat

Globaalin talouden muutokset aiheuttavat yrityskannan uudistumista ja vauhdittavat uusien yritysten syntymistä. Lisäksi se merkitsee olemassa olevan teollisuuden uudistumista. Jalostusasteen nostaminen ja lisäarvon kasvattaminen syntyy jatkossa yhä enemmän digitaalisuudesta, lisäpalveluista ja innovaatioista. Kustannuskilpailukyky lisäarvon synnyttämisessä ei muodostu enää ensisijaisesti palkkarakenteesta, vaan uuden luomisesta ja laadusta. Menestyminen tulevaisuudessa edellyttää, että perinteisen teollisuutemme osaamisesta pidetään kiinni ja sitä kehitetään vastaamaan uuteen kysyntään.

Keskeistä julkisessa elinkeinopolitiikassa on siirtyminen suorista yritystuista markkinaehtoisempiin tukimuotoihin. Tämän seurauksena on harjoitettava sellaista veropolitiikkaa, joka edistää rakennemuutosta ja kasvua kovenevassa globaalissa kilpailussa. Selvällä enemmistöllä OECD:n jäsenmaista ja yli puolella EU:n jäsenmaista on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan kannustavia elementtejä verojärjestelmässä.

Kansantalouden kasvulle olennaista on luoda tasapaino ulkomaisten suorien investointien, kotimaisen kulutuskysynnän ja viennin välille. Resurssit on jatkossa entistä tarkemmin kohdennettava korkeaa lisäarvoa tuottavan teollisuuden kilpailukyyn tukemiseen. Globaalissa talouden murroksessa myös yritysten yhteiskuntavastuun merkitys korostuu tuotannon kestävyden ja työllistämisen näkökulmasta. Elinkeinopoliittisten toimenpiteiden tavoitteena on lisätä talouskasvun avulla työllistävää vaikutusta erityisesti Suomessa. Yrityksiltä onkin odotettava entistä vastuullisempaa työllistämispoliittikkaa.

Verotuksella luodaan kilpailukykyä

Kilpailukykyinen verotus luo perustan yritysten edellytyksille toimia Suomesta käsin. Merkittävien osuus verotuksesta kohdentuu korkean lisäarvon tuottamisessa henkilöstöön ja erityisesti tuloveroon. Toinen merkittävä osuus koskee verokannusteita, joilla pyritään ohjaamaan ja tukemaan korkean lisäarvon tuottamista nimenomaan Suomessa.

- Ansiotulovero tulee laskea EU15-tasolle kaikissa tuloluokissa
- Yhteisöverotuksen on oltava kilpailukykyinen keskeisiin kilpailijamaihin nähden.
- Tehdään selvitys, jossa arvioidaan uusien kasvuun tähtävien verokannusteiden vaikutusta yritysten työllistämiseen erityisesti Suomessa.
- On otettava käyttöön aineettomien oikeuksien verokannustin (ns. IPR-boksi) tehdyn selvityksen pohjalta (TEM raportteja 32/2012). Verokannustimessa patenteista, tavaramerkeistä, tekijänoikeuksista ja eräiden muiden oikeuksien lisensioinnista saatavasta rojaltiluosta myönnettäisiin 50 %:n huojennus yhteisöverosta.
- T&k-toiminnan verokannustin on säädettävä pysyväksi tehtävän arvioinnin tulosten pohjalta ja se on laajennettava myös alihankintana ja oppilaitosten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa yhteistyössä tehtävään t&k-työhön.
- Luovutaan perintöverotuksesta siten, että perintö- ja lahjavero poistetaan ja perityn tai lahjaksi saadun omaisuuden verotus tapahtuu sen myynnin yhteydessä luovutusvoittoverona. Muutos toteutetaan siten, että se ei aiheuta kokonaistaloudellisia vaikutuksia

Kasvupolitiikan merkitys korostuu

Innovaatiopolitiikan, elinkeinopolitiikan ja yleisemmin kasvupolitiikan kysymykset on nostettava entistä keskeisempään asemaan yhteiskunnassa. Poliittisessa päätöksenteossa tämä vaatii, että siirrytään entistä keskitetympään johtamiseen ja yritystukia suunnataan kasvun rahoitukseen.

- Kasvupolitiikka on asetettava keskeiselle sijalle valtioneuvostossa ja siihen liittyvän päätöksenteon tueksi on perustettava kasvupolitiikkaa valmisteleva ministerityöryhmä.
- Kasvun ja kansainvälistymisen asemaa on kasvatettava entisestään julkisen sektorin kaikissa yritysryhmissä.
- Pienille ja keskisuurille yrityksille luodaan verokannuste, joka tukee jatkuvasti työllisten määrää lisäävien yritysten toimintaa. Yrityksen voittojen verotuksen on oltava kevyempää niin kauan kuin voitonjakoa ei suoriteta.
- Käynnistetään ICT-työryhmän ehdotusten mukaisesti kansallinen tieto- ja viestintätekniikan tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelma ICT 2023
- Kotimarkkinoiden toiminnan tukemiseksi parannetaan kilpailua siten että kilpailulainsäädännön toimivuutta parannetaan ja kilpailun esteitä puretaan.

Julkisten palveluiden tuottamista uudistetaan

Julkisia palveluita tulee kehittää siten, että uudistetaan niiden tuotantotapaa tuottavuutta ja laatua parantaen. Tämä avaa uusia mahdollisuuksia tuottavuuden ja talouden kasvuun kilpailun kautta.

- Lisätään kilpailua julkisten palvelujen tuottamisessa parantamalla yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuuksia osallistua palveluntuotantoon.
- On entistä voimakkaammin yhdistettävä julkisen ja yksityisen sektorin sekä korkeakoulujen osaamista kumppanuuden ja käyttäjälähtöisten palvelujen luomiseksi.
- Suomalaisten yritysten palveluliiketoiminnan kansainvälistymiskehitystä on tuettava entistä voimakkaammin osana Finpron ja Team Finlandin toiminnassa.

Toimiva infrastruktuuri on elinkeinopolitiikan selkäranka

Yritykset tarvitsevat toimintaansa varten toimivan logistiikkaketjun tietoverkoissa, maalla, merellä ja ilmassa. Yhteiskunnan infrastruktuurin kehittäminen eri tasoilla tukee yritysten kilpailukyyn kehittymistä.

- Kehitetään valtakunnallista liikenteen perusinfrastruktuuria vastaamaan tarpeita, erityisesti liikenteen solmukohdissa.
- Suomeen on rakennettava ICT-työryhmän ehdotuksen mukaisesti yhtenäinen IT-palveluarkkitehtuuri, joka helpottaa palveluntuotantoa yli organisaatorajojen.
- Varmistetaan kauppamerenkulun toimintaedellytykset.

Ulkomaisista investoinneista kasvua

Ulkomaisten investointien lisääminen on entistäkin tärkeämpää elinkeinopoliittisen uudistamiseksi ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Tärkeää on sekä kiinteiden, että aineettomien investointien lisääminen. Investoinneissa on kysymys paitsi aktiivisesta myyntityöstä ja lähestyttävyydestä myös kilpailukykyisestä toimintaympäristöstä.

- Team Finland -toimintamallia on kehitettävä jatkossa siten, että ulkomaanedustustot ja Finpro toimivat entistä saumattomammin yhteistyössä ja keskittyvät korkean lisäarvon investointien hankkimiseen.
- Valtion Invest in Finlandin ja alueellisten ulkomaisia investointeja hankkivien organisaatioiden välistä yhteistyötä tiivistetään. Niiden toimintatapoja ja tavoitteita yhtenäistetään, jotta investointien hankkiminen tehostuu.
- Luodaan yritystukien, lupaprosessien ja palveluiden tarjoamiseksi kiihdytyskaista, joka helpottaa ja nopeuttaa ulkomaisia investointeja. Kiihdytyskaistalle valitaan vain merkittäviä ja Suomen investointistrategiaan sopivia investointihankkeita.

Pääomamarkkinoista tukea kasvulle

Yritysten kasvu ja uusien investointien tulo Suomeen edellyttää toimivia pääomamarkkinoita. Jatkossa julkisen sektorin toimet pääomamarkkinoiden kehittämiseksi on keskitettävä niihin kohtiin, joissa on selviä markkinapuutteita. Tällaisia ovat esimerkiksi yksityishenkilöiden pääomasijoitustoiminta, pääomasijoitukset aloitusvaiheen yrityksiin ja monenkeskisen kauppapaikan First Northin listautumiskynnys.

- Pääomasijoitustoimintaa on kehitettävä niin, että yksityishenkilöiden pääomasijoitusten verovapautta laajennetaan mm. laskemalla verovapautteen oikeuttavan sijoituksen alarajaa ja parantamalla yksityishenkilöiden mahdollisuuksia sijoitustoimintaan.
- Luodaan pääomasijoitusohjelma varhaisen vaiheen pääomasijoitustoiminnan kansainvälistämiseksi ja kasvattamiseksi. Siihen houkutellaan kansainvälisiä pääomasijoittajia mukaan. Julkinen sektori olisi rahastossa vähemmistösijoituksella ja alhaisella tuottovaatimuksella mukana. Pääomasijoitusohjelman sijoitukset suunnataan kasvuyritystoiminnan kiihdyttämiseksi ja kansainvälistämiseksi.
- Lasketaan listautumiskynnystä pörssiin, erityisesti monenkeskiselle kauppapaikalle.

Kansainvälisestä kaupasta kasvua

Suomalaisia yrityksiä tulee kannustaa voimakkaasti kansainvälistymiseen. Samalla on toimitava kansainvälisessä yhteisössä siten, että Suomen kotimarkkinoiden ja suomalaisten yritysten kansainvälistymistä voidaan edistää. Yritysten tulisi suunnata entistä voimakkaammin EU:n ulkopuolelle Aasian ja Afrikan kasvaville markkinoille.

- Edistetään EU:ssa vapaakauppasopimusten solmimista kasvavien kehittyvien maiden kanssa.
- Kannustetaan ulkomaisten osaajien houkuttelemista Suomeen esimerkiksi verokannustimilla.
- Luodaan viisumivapaa alue Venäjän kanssa.
- Markkinointiosaamisen kehittämiseksi luodaan laaja toimenpideohjelma erityisesti kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtääville yrityksille.

4. Yrittäjyys luo kasvua ja työpaikkoja

Yrittäjien ja pienyritysten määrä on kasvanut koko viime vuosikymmenen ajan ja suurin osa uusista työpaikoista on syntynyt pk-yrityksiin viime vuosina. Kasvava yrittäjien joukko on noussut teollisuuden suuryritysten haastajiksi Suomen talouskasvun lähteenä. Sen merkitys kasvaa yhä sekä työllisyyden että talouskasvun näkökulmasta.

Merkittävä osa yrittäjistä hankkii pääasiallisen toimeentulonsa itsenäisinä ammatinharjoittajina. Vaikka he toimivatkin yksin, he muodostavat entistä useammin yrittäjäverkostoja. Heidän tuottamansa palvelut monipuolistavat markkinoita. Yhä kasvavaan yrittäjäjoukkoon kuuluu yrittäjiä, jotka työskentelevät pääasiassa palkkatyössä ja sivutoimisesti yrittäjinä. Itsenäiset yrittäjät toimivat sekä kasvuyritysten kasvualustana että elinkeinorakenteen monipuolistajina.

Yrittäjävetoiset, työnantajina toimivat pienyritykset ovat entistä tärkeämpi osa elinkeinorakenteen uudistumisesta. He tuottavat markkinoille uusia tuotteita ja palveluita, joita yhä useammin tarjotaan kansainvälisille markkinoille.

Eriyksen tärkeä asema työllistymisen lisäyksessä on niin sanotuilla kasvuyrityksillä. Nämä muodostavat vain pienen osan suomalaisesta yrityskannasta, mutta ovat sellaisessa asemassa markkinoilla, että pystyvät kasvattamaan jatkuvasti merkitystään työllistäjänä rooliin. Näiden yritysten kilpailuetua pitää jatkossa suunnata entistä enemmän kansainvälisille markkinoille.

Voimakkaat panostukset yrittäjyyden edellytysten turvaamiseen sekä yrittäjien tulojen sekä sosiaaliturvan kehittämiseen ovat jatkossa entistäkin tärkeämpiä Suomen tulevalle menestykselle. Yrittäjinä epäonnistuneille on annettava entistä helpommin uusi mahdollisuus yrittää. Epäonnistumisen seurauksia on lievennettävä esimerkiksi kehittämällä maksukyvyttömyyslainsäädäntöä.

Yrittäjäksi ryhtymisen kannustaminen ja yrittäjyyskasvatus tehokkaammin

Yrittäjäksi ryhtymiseen on kannustettava entistä voimakkaammin erityisesti korkeakouluissa. Asenteiden muuttamisessa yrittäjyyskasvatus on erittäin tärkeää perusopetuksessa ja toisella asteella. Korkeakouluissa yrittäjyys pitää sisällyttää kaikkeen opetukseen poikkileikkaavasti, jotta opiskelijat näkisivät yrittäjyyden vähintään yhtä houkuttelevana uravaihtoehtona kuin palkkatyön.

- Kannustetaan luovuuteen ja yritteliäisyyteen kokonaisvaltaisesti kaikilla koulutusasteilla. Yrittäjyyskasvatusta monipuolistetaan ja lisätään eri koulutusasteilla.

- Sisällytetään yrittäjyys vahvemmin osaksi opettajankoulutusta, opetussuunnitelmia ja opinto-ohjausta.
- Yritystoiminnan alkurahoitusta on yksinkertaistettava, sen saatavuutta lisättävä ja myöntämisprosessia kehitettävä joustavamiksi. On selvitetävä, voidaanko nykyisistä palveluista luoda yhteinen ohjausmekanismi alkuvaiheen yritystoiminnan tukemiseksi.
- Yrittäjyys on nähtävä korkeakouluissa laajemmin kuin vain yrityksen perustamiseen ja johtamiseen liittyvänä osaamisena. Jokaiseen korkeakoulujen koulutusohjelmaan on lisättävä mahdollisuus osallistua yrittäjäkoulutukseen tai valmennukseen. Tähän tarvittava osaaminen tuotetaan korkeakoulujen ja työelämän yhteistyönä.
- Korkeakoulujen uranohjauspalveluita pitää kehittää merkittävästi ja samalla painottaa myös yrittäjäksi ryhtymisen mahdollisuutta.

Yrittäjän verotus kannustavamaksi

Yrittäjälle verotus muodostaa kokonaisuuden, jossa yrittäjän tuloihin vaikuttavat ansio-, pääoma- ja osinkoverotus. Yrittäjä kantaa yritystoiminnastaan riskiä, josta hänen tulee saada kohtuullinen korvaus.

- Ansiotulovero tulee laskea EU15-tasolle kaikissa tuloluokissa.
- Yrittäjän näkökulmasta yhteisö-, ansiotulo- ja pääomatuloverotus muodostavat kokonaisuuden. Yrittäjien kokonaisverorasitusta alennetaan.

Yrittäjän sosiaaliturva paremmaksi

Yrittäjäksi ryhtymisen suurimmat esteet liittyvät sosiaaliturvan eroihin palkansaajien ja yrittäjien välillä. Yrittäjänä toimivat tarvitsevat kuitenkin samoja palveluita kuin palkansaajatkin.

- Pienyrittäjän työttömyysturva saatetaan lähemmäksi palkansaajien tasoa.
- Yrittäjäeläkkeen määräytymistapaa ja yhteyttä uudistetaan muuhun yrittäjän sosiaaliturvaan.
- Kehitetään yrittäjien työterveyshuoltokäytäntöjä.
- Luodaan uusia toimintamalleja yrittäjien työhyvinvoinnin tukemiseksi.
- Yrittäjän ylivelkaantumistilanteita helpotetaan kehittämällä maksukyvyttömyyssääntelyä niin, että yrittäjät saatetaan tasavertaiseen asemaan muiden velallisten kanssa.
- Eri viranomaisten noudattamat yrittäjämääritelmät on yhtenäistettävä ja sivutoimisten yrittäjien asemaa on parannettava
- Yrittäjä—palkansaaja -aseman välistä raja-aitaa on madallettava, jotta sosiaaliturva ei katkea aseman muuttuessa.
- Alle kymmenen henkeä työllistävillä mikroyrityksille on luotava tuki työntekijöiden sairas-, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahakausia varten.
- Helpotetaan siirtymistä yrittäjyyden ja palkansaajan aseman välillä työelämän eri tilanteissa.

Yrittäjien hallinnollista taakkaa on vähennettävä

Lainsäädännöstä ja viranomaisten päätöksistä johtuvat veloitteet rasittavat eniten yrittäjiä, joilla ei ole samoja resursseja niiden täyttämiseen kuin suuremmilla yrityksillä.

- Lisätään yhden luukun periaatteella toimivia yrittäjille suunnattuja julkisen sektorin yrittäjäpalveluja.
- Vähennetään päällekkäisten pakollisten viranomaisilmoitusten määrää.
- Parannetaan julkishallinnon päätösten ja lainsäädännön yritysvaikutusten arviointia.
- Arvonlisäveroa on kehitettävä siten, ettei yrittäjä joudu arvonlisäveron alarajan ylityksessä kohtuuttomaan tilanteeseen, kun toiminta muuttuu arvonlisäverolliseksi.

Julkiset hankinnat pientenkin yritysten ulottuville

Julkisilla hankinnoilla hankitaan tavaroita ja palveluita vuosittain useiden miljardien arvosta. Pienet yritykset ja erityisesti mikroyritykset ovat kuitenkin selvästi heikommassa asemassa tarjouskilpailuissa.

- Julkisissa hankinnoissa vähennetään erilaisia vaatimuksia tarjouspyyntöjen yhteydessä ja edistetään sähköisten hankintamenettelyjen käyttöä.
- Yrittäjien ja julkisen sektorin hankintaosaamista on parannettava.
- Pienten yritysten edellytyksiä menestyä julkisissa hankinnoissa on kohennettava uudistamalla hankintamenettelyjä, siten että parannetaan uusien innovaatioiden hyödyntämistä sekä pienten yrittäjien mahdollisuuksia osallistua hankintamenettelyihin mm. edistämällä yritysten yhteistyötä ja verkostoitumista. Hankintamenettelyissä on tulevaisuudessa suosittava entistä useammin menettelyä, jossa tarjouspyynnössä yksilöidään ongelma ja tarjouksessa esitetään ratkaisuehdotus.

Yrittäjiä kannustetaan kasvuun ja kansainvälistymiseen

Yrittäjät kantavat entistä suuremman osan talouskasvusta ja työllisyyden lisäyksestä. Suomessa on kehitettävä entistä enemmän toimintamalleja, joiden avulla voidaan tukea yrittäjien kasvu- ja kansainvälistymispyrkimyksiä.

- Lisätään, kohdennetaan ja yksinkertaistetaan yrittäjille tarkoitettuja julkisia kasvu- ja kansainvälistymispalveluja.

5. Energiapolitiikalla kilpailukykyä

Suomi on monipuolisen ja kestäväen energiantuotannon edelläkävijä. Kansainvälisessä vertailussa olemme energian tuotantovarmuudessa, energian saatavuudessa ja tuotannon ympäristöstävällisyydessä johtavia maita. Energiantuotannon monipuolisuus ja kasvava oma-varaisuus lisäävät energiapolitiikan mahdollisuuksia kilpailukyyn turvaamisessa.

Energiapolitiikan toimet muodostavat tulevaisuudessa entistä suuremman osan erityisesti valmistavan teollisuuden kilpailukyvyistä. Tuotannollisen teollisen toiminnan kilpailukyky määräytyy hyvin pitkälle perusenergian tarjonnasta ja energian hinnasta. Tulevaisuudessa energiapolitiikassa on kiinnitettävä entistä enemmän huomioitava energiatehokkuuteen, hiilineutraaliuteen ja energiaomavaraisuuteen.

Energiapolitiikalla on reagoitava teollisuuden kohtaamiin kilpailuhaasteisiin. Poliitiikan on oltava riittävän ennustettavaa, jotta uusia teollisia investointeja uskalletaan toteuttaa. Epävarmuus esimerkiksi päästökaupan säännöistä ja päästöoikeuksista sekä energiaveroista ja -tukimuodoista vähentää kiinnostusta uusiin investointeihin merkittävästi. Uusien teknologioiden käyttöönottoa edistäisi se, että energiapolitiikan valmisteluun otettaisiin entistä voimakkaammin mukaan suunnittelijat ja tekijät varmistamaan, että toimista tulee toteuttamis- ja täytäntöönpanokelpoisia.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa yritysten kilpailukyyn turvaamiseksi on pidettävä huoli siitä, että ennestään tiukat vähennysveloitteemme eivät kasva ilman vastaavaa globaalia vähennysveloitetta. Suomessa on jo pidemmän aikaa toteutettu päästöjä vähentäviä toimia, minkä lisäksi täällä käytetään uusiutuvaa energiaa enemmän kuin muualla. Uusiutuvien energiamuotojen osuuden lisääminen ei enää jatkossa onnistu Suomessa yhtä helposti kuin monissa muissa maissa. Kansainvälisissä neuvotteluissa EU:n ei tule sitoutua yksipuolisesti muita maita tai maanosia tiukempiin päästövähennysveloitteisiin. Tavoitteiden pitää olla riittävän korkealla, mutta samalla on tärkeää saada myös muut maat mukaan talkoisiin.

Energiantuotannon monipuolisuus ja kustannustehokkuus ovat kilpailukytekijä

- Perusenergian tuotannossa on tulevaisuudessa tavoiteltava omavaraisuutta ja energiantuotannon monipuolisuuden ylläpitämistä.
- Energiatehokkuuden lisäämiseen on kannustettava poikkihallinnollisella ohjelmalla.
- On luotava toimenpideohjelma vähähiilisten energiaratkaisujen lisäämiseksi.
- Metsäpohjaisen biomassan käyttöä on lisättävä ja korvattava sillä etenkin kivihiilen polttokäyttöä. Suomen lisääntyvät metsävarat on saatava tunnustettua hiilinieluksi ja tätä tavoitetta on ajettava aktiivisesti kaikissa kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Lisäksi on edistettävä toisen sukupolven biopolttoaineiden käyttöönottoa.
- Vaikutetaan siihen, että puupohjaisen biomassan hyväksyttävyysskriteerit EU:ssa ovat Suomelle suotuisat, ja että suomalaisen kestävä metsätalouden käsite ymmärretään EU:ssa.
- Lisätään maakaasun ja erityisesti nesteytetyn maakaasun hyödyntämistä vaihtoehtona öljylle.
- Tutkimus- ja tuotekehityspanostuksia on lisättävä energiatutkimukseen ja myös muille clean tech -aloille.
- Uuden kansainvälisen ilmastopimuksen luomisessa on tärkeää, että Suomi ja EU sitoutuvat uusiin velvoitteisiin vain siinä tapauksessa, että uudesta sopimuksesta tulee kaikkia maita laillisesti sitova ja jossa jokaisella maalla on päästövähennysvelvoitteita.
- Suomen ilmastopolitiikan ohjausta ja koordinaatiota tulee kehittää säätämällä ilmastolaki, jonka avulla voitaisiin parantaa julkisen sektorin ilmastotoimien johtamista ja seurantaa. Ilmastolain avulla on voitava myös luoda paremmat edellytykset elinkeinojen kehittymiselle.